

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 1.03.2024
Sayı: 39

10/1120

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumun yeme içme gibi temel ihtiyaçlarının sağlıklı bir şekilde karşılanmasını sağlamak devletin en önemli görevlerinden biridir ve bu görevlerini çıkardıkları hukuki düzenlemeler ve yetkili kurumlar aracılığıyla yapılan denetimler üzerinden yerine getirmektedir. Kamu düzeninin bir unsuru olarak kamu sağlığı ise; “genel sağlık”, “toplum sağlığı” gibi kavramlarla eş anlamda kullanılmakta olup, toplumu oluşturan tüm bireylerin hastalıklardan korunması ve hayatlarının sağlıklı bir şekilde devam ettirilmesi anlamına gelmektedir. Bu kapsamda bireylerin beslenme gibi temel ihtiyaçlarının sağlıklı bir şekilde karşılanması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle kamu sağlığı, her türlü gıda maddesinin üretimi ve pazarlamasının sağlık bakımından denetimi, toplum sağlığı bakımından hijyen şartlarının ve standartlarının belirlenmesini ifade etmektedir. Halkın sağlığını korumak, sağlık üzerine zararlı olan faktörleri tespit ederek ortadan kaldırmak, bireylerin dirençlerini artırmak, sağlık durumlarını devamlı olarak izlemek, hastalıklara erken tanı koymak ve etkin bir şekilde tedavilerini sağlamak ayrıca halkı sağlık konusunda eğiterek bilinçlendirmek devletin görevidir.

Gıda katkı maddelerinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için mevzuatın yeniden gözden geçirilmesi, gerekli denetimlerin yapılması, üretici ve tüketicileri bilinçlendirmek ve 2019 yılında gündeme getirilen “okul gıdası” uygulamasının bir an önce hayata geçirilmesi konusunda gerekli çalışmaların yapılması için Anayasa’nın 98. Maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereği Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 01.03.2024

Bülent KAYA

İstanbul Milletvekili

Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Son yıllarda hayat tarzının farklılaşması ile birlikte daha çok tüketildiği bilinen hazır ve paketli gıdalarda sağlığa olumsuz etkileri bulunan pek çok katkı maddesi yer almaktadır. Ürünlerin raf ömrünü uzatmak, tatlandırmak, renklerini canlı göstermek gibi nedenlerle kullanılan bu katkı maddeleri başta obezite olmak üzere yüksek tansiyon, şeker, alzheimer, pankreas kanseri, parkinson, sara (epilepsi), hiperaktivite gibi pek çok hastalığa, kolesterol seviyesini yükseltip kalp hastalıklarına, bebek henüz anne karnındayken bebeğe zarar verip düşük doğum ağırlığına sebep olmakta, beyin hücrelerini ve bağışıklığı da olumsuz etkilediği bilinmekte ve yapılan çalışmalarda bu sonuçlar açıkça görülmektedir.

Gıda katkı maddelerinin insan sağlığını tehdit etmesine neden olabilecek en önemli etken, bu maddelerin yönetmeliklerde izin verilen dozların üzerinde kullanılmaları ya da gıda saflığında olmamalarıdır. Gıda katkı maddelerinin, yasaların öngördüğü ve teknolojinin gerektirdiği miktarlarda kullanılması ve denetlenmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde katkı maddelerinden gelebilecek sağlık risklerine karşı tüketiciler korunmuş olacaktır. Fakat Türkiye’de yapılan çalışmalar ve etiketler incelendiğinde; kullanılan katkı maddelerinin insan sağlığını tehdit eden düzeyde olduğu, birçok gıda maddesinin ambalaj ve etiketlerinin içerdikleri katkı maddeleri konusunda tüketiciye yeterli açıklama yapmadığı da açıkça görülmektedir. Bununla birlikte uluslararası gıda firmalarının, Türkiye’de aynı marka ve logoyla Batı ülkelerinden daha düşük besin değerine ve daha yoğun katkı maddeleri içerecek şekilde ürünler üretmesi dikkat çekmektedir. Üstelik bu ürünler yalnızca gıda maddelerinde değil kozmetik, ilaç vb kapsayacak şekilde pek çok sektörde bu şekilde olmaktadır.

Gıda katkı maddeleri ve içeriklerinden en çok etkilenen kesimlerden olan çocuklarda doğru beslenme alışkanlıklarının kazanılması büyük önem taşımaktadır. Çocukların gıda seçimleri ve beslenme alışkanlıklarını etkileyen faktörler arasında aile, arkadaşlar, alışkanlıklar, sosyokültürel ve fiziksel çevre, medya ve reklamlar, sosyo-ekonomik durum, fiziksel aktivite durumu ve eğitim gibi etmenler yer almaktadır. Bunların dışında çocuklarda gıda güvenliğini etkileyen etmenlerin başında okul kantinleri ve okul kantinlerinde sunulan yiyecekler gelmektedir. Okullarda sunulan gıdaların sağlıklı olmasını, öğrencilerin sağlıklı büyümelerini, öğrenmelerini ve gelişmelerini desteklemenin önemli bir yolu olması nedeniyle "Okul Kantinlerindeki Gıdalar için Logo Uygulaması İşbirliği Protokolü" Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2019 yılında imzalanmıştır. Protokole göre Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren; kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde satışa sunulacak olan hazır ambalajlı gıdalarda "Okul Gıdası Logosu" kullanılmasına karar verilmiştir. Uygulamaya ilişkin protokol, 2 Ocak 2019’da; ilk tebliğ ise 20 Haziran 2019’da yayınlanmıştır. 16 Eylül 2019’da uygulanması kararlaştırılan düzenleme önce 7 Eylül 2020’ye, sonra 6 Eylül 2021’e, sonra 2022 okul döneminin açılışına ve 17 Eylül 2023’e

ertelenmiştir. Son olarak 2023/34 no.lu yeni tebliğ ile, **Okul Gıdası Hakkında Tebliğ'e** aşağıdaki madde ilave edilmiştir: *MADDE 1- 22/10/2020 tarihli ve 31282 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Okul Gıdası Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/23)'in geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "11/9/2023" ibaresi "14/9/2026" olarak değiştirilmiştir. Bu maddeye göre daha önce defalarca yapıldığı gibi tekraren okul gıdası logosu uygulaması bir kez daha değiştirilmiş ve 2026 yılına ertelenmiştir.* Paketli gıdalarda renklendirici, aroma artırıcı, glikoz şurupları vb gibi çocuklarda hiperaktivite ve dikkat eksikliğine yol açan bir çok madde bulunmaktadır. Bu gıdaların arka tarafında bulunan karışık etiketler, aslında kişiye ürün içeriği ile ilgili bilgi vermektedir fakat çocuklar bu etiketlerin dikkatli okunması ve kendileri için neyin fayda sağlayıp, neyin zararlı olduğunu belirlemek konusunda yetkin olmamaları sebebiyle okul gıdası uygulaması oldukça önemlidir. Diğer bir ifadeyle yetişkinlerin bile zorlandığı bir konuda okul çağındaki çocukların içerik okuyarak sağlıklı-sağlıksız olarak ayırt edebilmeleri beklenmemeli ve okul gıdası logosu olmayan sağlıksız ürünlerin okul kantinlerinde satılmaması için acilen önlem alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda; gıda katkı maddelerinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için mevzuatın yeniden gözden geçirilmesi, gerekli denetimlerin yapılması, üretici ve tüketicileri bilinçlendirmek ve "okul gıdası" uygulamasının bir an önce hayata geçirilmesi hususunda gerekli çalışmaların yapılması amacıyla meclis araştırması açılması önem arz etmektedir.

